

”Bland skåror, brott och heliga män”

Efter samling vid Hellvi k:a fick den trettioåttioåriga styrkan veta massor om den romerska bronsmasken från Hellvi. Vår ciceron genom gångna sekler var hembygdsföreningens Lotte Nygren som bl a berättade att detta fynd är ett av endast ett fyrtiotal liknande i världen och att denna nästan 2000 år gamla skyddsattiralj här på Gotland kommit att modifieras genom att den försetts med glänsande pupiller vilket kan tolkas på olika sätt. Masken är tillfälligtvis på Historiska museet för konservatorisk behandling men kommer inom kort att återbördas till Gotlands fornsal.

Efter denna fängslande djupdykning i Europas historia trampade vi söderut i socknen. Vid Nybroviken kunde vi beskåda den imponerande ”Slite skyline” från en mindre vanlig utsiktspunkt. Undertecknad redogjorde kortfattat för det arbete som bl a föreningen Vägumvikens vänner utför i syfte att förbättra vattenkvaliteten och ekologin i nämnda vik.

Efter att ha tillryggalagt en kort sträcka längs Hidevikens västra strand intog vi så en kort fika vid Bovikens fiskeläge som trots sin unga ålder utstrålar autenticitet tack vare en oklanderlig hantering av det kulturhistoriska arvet vilket bl a återspeglas i de med bulhusteknik uppförda bodarna.

Då vi lämnat Hidevikens inre, mjuka rundning bakom oss besteg vi så medelst våra velocipeder, det av kalkstensindustrin exploaterade Hideberget och uppe på dess platå kunde vi förundrat betrakta Hide kulturbrott från ovan. Med tjugotalet år på nacken har denna kulturinstitution skrivit in sig i hjärtat på såväl många gotlänningar som utifrån kommande besökare och alla och envar torde ana att denna skådebanas tillkomst är en biprodukt av den under fyra sekler intensiva industriella utvinningsverksamheten på platsen ifråga. Här har brutits kalk och blocksten och här har kalk bränts och blocksten forslats på rälsgående vagnar och skeppats ut i världen.

När vi så korsat Sajgs av furor klädda naturreservat anlände vi så med en något ansträngd andhämtning andäktigt till den av andlighet genomsyrade platsen Akergarn, mer känd som Sankt Olofsholm. Där mötte Lotte Nygren åter upp och gav oss en utomordentligt kunnig och detaljerad bild av Olof den heliges resor och vistelse på platsen samt resultaten av de arkeologiska utgrävningarna 2013 -2014 vilka bl a inkluderar skelett, bruksföremål och mynt samt kyrko- och kapellgrunder med anor från sen vikingatid och tidig medeltid. Sammantaget pekar detta mot att den norska monarken och nationalhelgonet mycket väl kan ha besökt platsen och att detta haft stor betydelse för det lokala odlandet av Olofskulden i det att holmen kom att bli en för pilgrimmer känd och vördad vallfartsort.

Med Aurskallsviken på höger hand lämnade vi så denna sägenomsusade plats och styrde kosan mot den fjärde och avlutande av Hellvis vikar. Med Kyllajhajdar under våra däck anade vi Vallevikens närhet och då vi ömsom frihjulade ömsom bromsade kunde vi slutligen stanna vid stenkistorna i Kyllajhamn. Efter att undertecknad givit några få anekdotiska axplock ur platsens historia, som t ex att här har såväl Linné som Anckarström med hustru passerat, vände vi så via Malms förnöjt åter mot Hellvi kyrka.

Lars Lindman